

Bruxelles, 3. srpnja 2026.
(OR. en)

11121/26

ECOFIN 911
UEM 315
SOC 440
EMPL 242
COMPET 855
ENV 831
EDUC 297
ENER 453
JAI 891
GENDER 128
JEUN 171
SAN 529
ECB
EIB

NAPOMENA

Od:	Glavno tajništvo Vijeća
Za:	Odbor stalnih predstavnika / Vijeće
Predmet:	PREPORUKA VIJEĆA o ekonomskoj, socijalnoj, strukturnoj i proračunskoj politici te politici zapošljavanja Španjolske

Za delegacije se u prilogu nalazi navedeni nacrt preporuke Vijeća, koji su na temelju prijedloga Komisije COM(2026) 209 final revidirali i o njemu se usuglasili različiti odbori Vijeća i čiju je završnu verziju izradio Gospodarski i financijski odbor.

PREPORUKA VIJEĆA

o ekonomskoj, socijalnoj, strukturnoj i proračunskoj politici te politici zapošljavanja Španjolske

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 121. stavak 2. i članak 148. stavak 4.,

uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2024/1263 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2024. o djelotvornoj koordinaciji ekonomskih politika i multilateralnom proračunskom nadzoru te stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1466/97¹, a posebno njezin članak 3. stavak 3.,

uzimajući u obzir preporuku Europske komisije,

uzimajući u obzir rezolucije Europskog parlamenta,

uzimajući u obzir zaključke Europskog vijeća,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za zapošljavanje,

uzimajući u obzir mišljenje Gospodarskog i financijskog odbora,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za socijalnu zaštitu,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za ekonomsku politiku,

¹ Uredba (EU) 2024/1263 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2024. o djelotvornoj koordinaciji ekonomskih politika i multilateralnom proračunskom nadzoru te stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1466/97 (SL L, 2024/1263, 30.4.2024., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj>).

budući da:

- (1) U Uredbi (EU) 2024/1263 navode se ciljevi okvira gospodarskog upravljanja, čija je svrha promicanje dobrih i održivih javnih financija, održivog i uključivog rasta i otpornosti putem reformi i ulaganja te sprečavanje prekomjernih državnih deficita. Uredbom je propisano da Vijeće i Komisija provode multilateralni nadzor u kontekstu europskog semestra u skladu s ciljevima i zahtjevima utvrđenima u Ugovoru o funkcioniranju Europske unije (UFEU). Europski semestar uključuje i sastavljanje preporuka za pojedine zemlje te nadzor provedbe tih preporuka.
- (2) Komisija je 25. studenoga 2025. na temelju Uredbe (EU) br. 1176/2011 donijela Izvješće o mehanizmu upozoravanja za 2026., u kojem Španjolska nije utvrđena kao jedna od država članica za koju je potrebno provesti detaljno preispitivanje. Komisija je donijela i Preporuku za preporuku Vijeća o ekonomskoj politici europodručja, Preporuku za preporuku Vijeća o ljudskom kapitalu u Europskoj uniji te Prijedlog zajedničkog izvješća o zapošljavanju za 2026., u kojem se analizira provedba smjernica za zapošljavanje i načelâ europskog stupa socijalnih prava. Vijeće je 21. travnja 2026. donijelo Preporuku o ekonomskoj politici europodručja², a 9. ožujka 2026. Zajedničko izvješće o zapošljavanju i Preporuku o ljudskom kapitalu.

² SL C, C/2026/2434, 28.4.2026., ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2026/2434/oj>.

- (3) Komisija je 29. siječnja 2025. objavila Kompas konkurentnosti, strateški okvir čiji je cilj potaknuti globalnu konkurentnost Unije u sljedećih pet godina. U njemu je utvrđeno da su tri imperativa preobrazbe – inovacije, dekarbonizacija i konkurentnost te sigurnost – ključni stupovi održivog gospodarskog rasta. Otkako je objavljen, Kompas konkurentnosti služi kao temelj za rad u sklopu europskog semestra, čime se osigurava usklađenost ekonomskih politika država članica sa strateškim ciljevima EU-a i omogućuje ujednačen pristup gospodarskom upravljanju, što potiče održiv rast, inovacije i otpornost u cijeloj Uniji.
- (4) Europski semestar za koordinaciju ekonomskih politika nastavlja se u 2026. razvijati usporedno sa završnom fazom provedbe Mehanizma za oporavak i otpornost³. Planovi za oporavak i otpornost, uz financiranje u okviru kohezijske politike, odigrali su ključnu ulogu u ostvarenju prioriteta politika u okviru europskog semestra jer se u tim planovima moralo djelotvorno poraditi na svim ili na znatnom dijelu izazova utvrđenih u relevantnim preporukama za pojedine zemlje izdanima u nedavnim ciklusima, i te su se preporuke morale uzeti u obzir u programima financiranim u okviru europske kohezijske politike. Kako se Mehanizam za oporavak i otpornost bliži kraju, i dalje je ključno nastaviti s reformama i ulaganjima koji primaju potporu i provode se u okviru tog mehanizma te ih nadograđivati, posebno one koji doprinose svladavanju izazova utvrđenih u preporukama za pojedine zemlje.
- (5) Komisija je 3. lipnja 2026. objavila Izvješće za Španjolsku za 2026. U njemu je ocijenjen napredak Španjolske u smislu preporuka koje su joj upućene 2025. i analizirana je provedba plana za oporavak i otpornost Španjolske. Na temelju te analize u navedenom su izvješću utvrđeni najhitniji izazovi s kojima se Španjolska suočava. Ocijenjen je i napredak Španjolske u provedbi europskog stupa socijalnih prava i ostvarenju glavnih ciljeva Unije u pogledu zapošljavanja, stjecanja vještina te smanjenja siromaštva i socijalne isključenosti, kao i napredak u ostvarenju ciljeva održivog razvoja Ujedinjenih naroda.

³ Uredba (EU) 2021/241 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. veljače 2021. o uspostavi Mehanizma za oporavak i otpornost (SL L 57, 18.2.2021., str. 17., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj>).

- (6) Vijeće je 21. siječnja 2025. na temelju ocjene i preporuke Komisije donijelo Preporuku o potvrđivanju nacionalnog srednjoročnog fiskalno-strukturnog plana Španjolske⁴. Plan se odnosi na razdoblje od 2025. do 2028. i sedmogodišnju fiskalnu prilagodbu. Vijeće je preporučilo sljedeće maksimalne stope rasta neto rashoda: 3,7 % u 2025., 3,5 % u 2026., 3,2 % u 2027. i 3,0 % u 2028., što odgovara maksimalnim kumulativnim stopama rasta, izračunanim u odnosu na baznu godinu 2023., od 9,2 % u 2025., 13,0 % u 2026., 16,6 % u 2027. i 20,1 % u 2028.
- (7) Agresivni rat Rusije protiv Ukrajine i njegove posljedice egzistencijalna su prijetnja Europskoj uniji. Komisija je pozvala države članice da koordinirano zatraže aktivaciju nacionalne klauzule o odstupanju iz Pakta o stabilnosti i rastu radi potpore nastojanjima EU-a da se postigne brzo i znatno povećanje potrošnje za obranu⁵ a Europsko vijeće taj je prijedlog pozdravilo 6. ožujka 2025. Na zahtjev Španjolske Vijeće je 12. lipnja 2026. na preporuku Komisije donijelo preporuku kojom se Španjolskoj dopušta odstupanje od preporučenih maksimalnih stopa rasta neto rashoda⁶. Razdoblje aktivacije nacionalne klauzule o odstupanju (2025. – 2028.) Španjolskoj omogućuje da ponovno odredi prioritete državnih rashoda ili poveća državne prihode tako da trajno povećanje rashoda za obranu ne ugrozi fiskalnu održivost u srednjoročnom razdoblju.

⁴ Preporuka Vijeća od 21. siječnja 2025. o potvrđivanju nacionalnog srednjoročnog fiskalno-strukturnog plana Španjolske (SL C, C/2025/643, 10.2.2025., ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2025/643/oj>).

⁵ Komunikacija Komisije o financiranju povećanih rashoda za obranu u okviru Pakta o stabilnosti i rastu, Bruxelles, 19.3.2025., C(2025) 2000 final.

⁶ Preporuka Vijeća od [datum] kojom se Španjolskoj dopušta odstupanje od maksimalnih stopa rasta neto rashoda kako ih je utvrdilo Vijeće na temelju Uredbe (EU) 2024/1263 (aktivacija nacionalne klauzule o odstupanju) (SL [Ured za publikacije: unijeti relevantna upućivanja na SL]).

- (8) Španjolska je 30. travnja 2026. dostavila svoje godišnje izvješće o napretku za 2026.⁷ u kojem izvješćuje o poštovanju preporučenih maksimalnih stopa rasta neto rashoda, provedbi reformi i ulaganja na kojima se temelji produljenje razdoblja prilagodbe te provedbi reformi i ulaganja kojima se odgovara na glavne izazove utvrđene u preporukama koje su joj upućene u okviru europskog semestra. U godišnjem izvješću o napretku uzeto je u obzir i polugodišnje izvješće Španjolske o napretku postignutom u provedbi njezina plana za oporavak i otpornost u skladu s člankom 27. Uredbe (EU) 2021/241.
- (9) Rast realnog BDP-a u 2025. iznosio je 2,8 %, a inflacija mjerena HIPC-om 2,7 %. U Komisijinoj proljetnoj prognozi 2026. predviđa se da će se realni BDP povećati za 2,4 % u 2026. i za 1,9 % u 2027. te da će inflacija mjerena HIPC-om iznositi 3,0 % u 2026. i 2,5 % u 2027.
- (10) Prema podacima Eurostata⁸ deficit opće države u Španjolskoj se s 3,2 % BDP-a u 2024. smanjio na 2,4 % BDP-a u 2025. Smanjenje deficita u 2025. uglavnom je rezultat velikih prihoda i postupnog ukidanja energetske mjere, kao i napora u cilju fiskalne konsolidacije. Na temelju mjera politike poznatih na datum zaključenja prognoze, u Komisijinoj proljetnoj prognozi 2026. predviđa se deficit od 2,4 % BDP-a u 2026. i 2,0 % BDP-a u 2027. Stabilizacija u 2026. uglavnom je rezultat rasta prihoda, kojim su kompenzirani troškovi različitih skupova mjera za ublažavanje posljedica poplava u nekim regijama i krize na Bliskom istoku. Smanjenje deficita u 2027. uglavnom je posljedica nižih troškova hitnih mjera povezanih s poplavama i isteka energetske mjere.

⁷ Godišnja izvješća o napretku za 2026. dostupna su na sljedećoj poveznici: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_en.

⁸ Eurostat – Euro Indicators (Pokazatelji za europodručje), 22.4.2026.

- (11) Na temelju Komisijinih procjena, smjer fiskalne politike⁹, koji uključuje rashode financirane na nacionalnoj razini i na razini EU-a, bio je u 2025. uglavnom neutralan. Predviđa se da će u 2026. biti ekspanzivan, za 0,3 % BDP-a, a u 2027. kontrakcijski, za 0,5 % BDP-a.
- (12) Prema podacima Eurostata¹⁰ dug opće države u Španjolskoj se sa 101,6 % BDP-a krajem 2024. smanjio na 100,7 % BDP-a krajem 2025. Smanjenje udjela duga u 2025. uglavnom je rezultat velikog rasta nominalnog BDP-a i smanjenja deficita. Na temelju mjera politike poznatih na datum zaključenja prognoze, u Komisijinoj proljetnoj prognozi 2026. predviđa se smanjenje udjela duga u BDP-u na 99,6 % do kraja 2026. te daljnje smanjenje na 98,9 % do kraja 2027. Smanjenje udjela duga u BDP-u u 2026. uglavnom je rezultat većeg rasta nominalnog BDP-a od rasta troška servisiranja duga. Smanjenje udjela duga u 2027. uglavnom je rezultat rasta nominalnog BDP-a i smanjenja deficita.
- (13) Prema Komisijinoj proljetnoj prognozi 2026. ukupni rashodi opće države za obranu u Španjolskoj iznosili su 1,0 % BDP-a u 2025., što odgovara povećanju od 0,1 postotnog boda BDP-a u odnosu na referentnu godinu 2024. Prema Komisijinoj proljetnoj prognozi 2026. predviđa se da će u 2026. iznositi 1,2 % BDP-a, što odgovara povećanju od 0,3 postotna boda BDP-a u odnosu na 2024.¹¹

⁹ Smjer fiskalne politike definira se kao godišnja promjena odnosnog stanja proračuna opće države. Cilj mu je procijeniti ekonomski impuls koji proizlazi iz fiskalnih politika, onih koje financira država i onih koje se financiraju iz proračuna EU-a. Smjer fiskalne politike mjeri se kao razlika između (i) srednjoročnog potencijalnog rasta i (ii) promjene primarnih rashoda bez diskrecijskih mjera na strani prihoda te uključujući rashode koji se financiraju bespovratnom potporom (bespovratnim sredstvima) iz Mehanizma za oporavak i otpornost i sredstvima iz drugih fondova Unije.

¹⁰ Eurostat – Euro Indicators (Pokazatelji za europodručje), 22.4.2026.

¹¹ NATO-ova definicija potrošnje za obranu razlikuje se od definicije iz klasifikacije funkcija države (COFOG). Osim toga, mogle bi postojati razlike zbog vremena evidentiranja rashoda, posebno za vojnu opremu, jer se u izvješćima NATO-a ne slijede pravila iz nacionalnih računa za vrijeme evidentiranja.

- (14) Unija se nastavlja suočavati s rizicima od poremećaja u opskrbi energijom i povećane nestabilnosti cijena, a stanje dodatno pogoršavaju geopolitičke napetosti koje utječu na globalna tržišta nafte i plina. Iskustvo stečeno tijekom energetske krize 2022. i 2023. pokazalo je da opsežne, neciljane mjere podrazumijevaju velike fiskalne troškove i da su društveno i gospodarski neučinkovite. Od izbijanja rata na Bliskom istoku u veljači 2026. Španjolska je donijela mjere fiskalne politike za ublažavanje posljedica visokih cijena energije na kućanstva i poduzeća¹². To uključuje neciljana smanjenja stopa PDV-a na goriva, električnu energiju i prirodni plin te neciljana smanjenja trošarina na električnu energiju i goriva. Osim toga, španjolska tijela uvela su ciljane mjere potpore, kao što su subvencije za profesionalne prijevoznike i poljoprivrednike, izravna potpora industrijama koje troše velike količine električne energije, smanjenje naknada za elektroenergetsku mrežu, potpora za programe socijalnih dodataka za pokrivanje troškova toplinske energije i potpora za podzemno skladištenje goriva. Neke od tih mjera istekle su 1. lipnja, a očekuje se da će većina tih mjera isteći do 30. lipnja 2026.¹³, iako će neke ostati na snazi do početka 2027. Prema Komisijinoj proljetnoj prognozi 2026. predviđa se da će fiskalni trošak tih mjera u 2026. iznositi oko 0,3 % BDP-a. Prema procjenama Komisije, ako te mjere ostanu na snazi do kraja 2026., njihov bi fiskalni trošak u 2026. iznosio 0,6 % BDP-a.
- (15) Na temelju Komisijinih izračuna neto rashodi u Španjolskoj povećali su se za 4,8 % u 2025. i kumulativno za 9,3 % u 2024. i 2025. Rast neto rashoda u 2025. veći je od preporučene maksimalne stope rasta, što odgovara odstupanju od 0,4 % BDP-a na godišnjoj razini. Razmatraju li se 2024. i 2025. zajedno, kumulativna stopa rasta neto rashoda također je veća od preporučene maksimalne stope rasta, što odgovara odstupanju od 0,1 % BDP-a u kumulativnom smislu. Međutim, predviđeno odstupanje na temelju aktualnih procjena potrošnje za obranu u granicama je fleksibilnosti predviđene nacionalnom klauzulom o odstupanju.

¹² Uzeto je u obzir stanje na datum zaključenja Komisijine proljetne prognoze 2026. (4. svibnja 2026.).

¹³ Nakon objave Komisijine proljetne prognoze 2026. isteklo je smanjenje PDV-a na električnu energiju i plin te smanjenje trošarina na električnu energiju.

- (16) Na temelju Komisijinih izračuna predviđa se da će se neto rashodi u Španjolskoj povećati za 5,1 % u 2026. i kumulativno za 14,9 % u 2024., 2025. i 2026. Predviđa se da će rast neto rashoda u 2026. biti iznad preporučene maksimalne stope rasta, što odgovara odstupanju od 0,6 % BDP-a na godišnjoj razini. Razmatraju li se 2024., 2025. i 2026. zajedno, predviđa se da će kumulativna stopa rasta neto rashoda također biti veća od preporučene maksimalne stope rasta, što odgovara odstupanju od 0,7 % BDP-a. Uzimajući u obzir fleksibilnost veće potrošnje za obranu predviđenu nacionalnom klauzulom o odstupanju, razmatraju li se 2024., 2025. i 2026. zajedno, predviđeno kumulativno odstupanje neto rashoda iznosi 0,4 % BDP-a.
- (17) U preporuci kojom se potvrđuje srednjoročni plan Španjolske utvrđene su reforme i ulaganja na kojima se temelji produljenje razdoblja prilagodbe i rokovi njihove provedbe. Uzimajući u obzir informacije koje je Španjolska dostavila u svojem godišnjem izvješću o napretku, Komisija smatra da su ključni koraci tih reformi i ulaganja, koji su trebali biti dovršeni do 30. travnja 2026., uglavnom provedeni prema planu. Porezna reforma još se ocjenjuje, a reforma poreznih olakšica i dva koraka povezana s digitalnom transformacijom obrazovanja ocijenit će se zajedno s posljednjim zahtjevom za plaćanje u okviru plana za oporavak i otpornost. Kad je riječ o mjerama za poboljšanje upravljanja privremenom nesposobnošću za rad, većina regija potpisala je sporazume o partnerstvu s Nacionalnim institutom za socijalnu sigurnost, dok su sporazume s društvima za uzajamno osiguranje potpisali samo pet regija i dva autonomna grada. Kad je riječ o priznavanju diploma, donesena je i počela se primjenjivati ministarska odluka kojom se utvrđuju upute za postupak priznavanja i vrednovanja kvalifikacija stranih sveučilišta. Komisija smatra da je Španjolska općenito ispunila svoje obveze na zadovoljavajući način¹⁴.

¹⁴ Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskoj središnjoj banci, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru, Odboru regija i Europskoj investicijskoj banci naslovljena „Europski semestar 2026. – Proljetni paket”, COM(2026) 200 final.

- (18) Prosječni udio poreza na rad u ukupnim poreznim prihodima Španjolske povećao se s prosječno 48,7 % u podrazdoblju 2015. – 2019. na 51,8 % u podrazdoblju 2020. – 2024., dok je prosjek EU-a ostao nepromijenjen i u istom je razdoblju iznosio 51,4 %. Glavnina (90 %) povećanja poreznog opterećenja Španjolske tijekom posljednjeg desetljeća može se objasniti većim prihodima od poreza na rad, tj. sve većim oslanjanjem na oporezivanje rada. Neindeksiranje razreda poreza na dohodak i povećanje stopa doprinosa za socijalno osiguranje ubrzali su prelazak Španjolske na oporezivanje rada. Međutim, prihodi od poreza na rad kao udio u BDP-u (19,0 % u 2024.) i dalje su ispod prosjeka EU-a (20,3 %). S druge strane, prihodi od poreza na potrošnju i poreza za zaštitu okoliša niži su od prosjeka EU-a, i kao udio u BDP-u i kao udio u ukupnim poreznim prihodima. U Španjolskoj su prihodi od poreza za zaštitu okoliša činili 1,6 % BDP-a, u usporedbi s 2,1 % na razini cijelog EU-a. U cijelom EU-u Španjolska ima najveći porezni jaz povezan s politikama u području PDV-a, što je posljedica jednog od najvećih poreznih jazova povezanog sa smanjenim stopama PDV-a i najvećeg jaza PDV-a povezanog s oslobođenjima od plaćanja PDV-a na temelju nacionalnih politika. Među kategorijama na koje se primjenjuju povlaštene stope PDV-a restorani i usluge smještaja ističu se po velikom učinku na proračun, a vrlo ograničenom redistributivnom učinku. Ograničenja primjena povlaštenih stopa PDV-a doprinijela bi pojednostavnjenju poreznog sustava. Unatoč nekim nedavnim evaluacijama (posebno onima koje je provela neovisna fiskalna institucija AIREF), ne postoji sustavan pristup procjeni djelotvornosti poreznih rashoda. Kvaliteta javnih financija mogla bi se poboljšati ako se poboljša konsolidirano izvješćivanje i sustavna procjena svih poreznih rashoda na svim teritorijalnim razinama.
- (19) Sustavno, smisleno i pravodobno uključivanje lokalnih i regionalnih tijela, socijalnih partnera, civilnog društva i drugih relevantnih dionika ostaje ključno za osiguravanje opće odgovornosti za uspješnu provedbu Unijinih instrumenata financiranja, kao i u kontekstu europskog semestra.

- (20) Provedba programa kohezijske politike, koja obuhvaća potporu iz Europskog fonda za regionalni razvoj (EFRR), Fonda za pravednu tranziciju (FPT) i Europskog socijalnog fonda plus (ESF+) u Španjolskoj, i dalje je sporija od prosjeka EU-a, i kad je riječ o odabiru projekata i kad je riječ o plaćanjima. Trebalo bi povećati i ubrzati napore kako bi se osigurala učinkovita provedba ulaganja i maksimalno povećao njihov učinak na terenu. Španjolska već poduzima mjere za poticanje konkurentnosti i rasta u okviru svojih programa kohezijske politike. Međutim, i dalje ima poteškoća s djelotvornom provedbom kohezijske politike u području istraživanja i inovacija, neusklađenosti ponuđenih i traženih vještina, socijalne uključenosti, upravljanja rizicima od klimatskih promjena i njihova sprečavanja te potpore pravednoj tranziciji. Bitno je osigurati da se nova ulaganja koja je Španjolska utvrdila u svojem preispitivanju fondova kohezijske politike u sredini programskog razdoblja, posebno ulaganja povezana s pet prioriteta iz Uredbe o preispitivanju u sredini programskog razdoblja¹⁵, provode brzo i djelotvorno.
- (21) Španjolska se suočava s nekoliko izazova koji se odnose na fiskalnu održivost, produktivnost, učinkovita i trajna ulaganja u inovacije, regulatorno i administrativno opterećenje, učinkovitost pravosudnog sustava, povezanost znanstvenog i poslovnog sektora, pristup financiranju, prilagodbu i otpornost infrastrukture na klimatske promjene, upravljanje vodama, elektroenergetsku mrežu, socijalno i priuštivo stanovanje, siromaštvo djece, neusklađenost ponuđenih i traženih vještina te učinkovitost zdravstvenog sustava.

¹⁵ Uredba (EU) 2025/1914 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. rujna 2025. o izmjeni uredaba (EU) 2021/1058 i (EU) 2021/1056 u pogledu posebnih mjera za svladavanje strateških izazova u kontekstu preispitivanja u sredini programskog razdoblja.

- (22) Španjolska je uspostavila okvir za suradnju kako bi utvrdila i uklonila regulatorna uska grla te smanjila regulatornu rascjepkanost među regijama, ali trebala bi još više i brže poraditi na tim ciljevima. Projekt „20. režim” omogućuje suradnju među nacionalnim, regionalnim i lokalnim razinama španjolske uprave. U 2025. ostvaren je napredak u područjima kao što su dozvole za osnivanje poduzeća, digitalno označivanje, postavljanje mjesta za punjenje, energetske certifikate, niskonaponske instalacije i smanjenje regulatorne disperzije. Taj je pristup koristan za koordinaciju reformi u područjima u vezi s kojima je postignut sporazum, ali potrebno je uložiti dodatne napore kako bi se uklonile šire prepreke, a projekt „20. režim” iskoristio za uvođenje strukturnih promjena. Regulatorna ograničenja posebno su izražena u maloprodajnom sektoru. Ta administrativna složenost utječe na osnivanje poduzeća zbog kompliciranih postupaka izdavanja dozvola i odobrenja, što stvara dodatne prepreke ulasku na tržište i ulaganjima te šteti potrošačima. Španjolskoj bi koristila daljnja konvergencija propisa o maloprodaji kako bi se poboljšalo poslovno okruženje i poduprlo tržišno natjecanje, posebno u maloprodaji lijekova. I dalje postoje prepreke trgovini robom unutar EGP-a, primjerice u području pakiranja i označivanja. Razlike u propisima među španjolskim regijama dodatno povećavaju troškove usklađivanja i stvaraju prepreke za poduzeća koja posluju u više regija i poduzeća iz drugih država članica EU-a, što rezultira manjom ponudom i većim cijenama za potrošače.

- (23) Španjolska je pokrenula niz pravnih reformi kako bi poboljšala organizacijsku, digitalnu i postupovnu učinkovitost svojeg pravosudnog sustava, ali njihova učinkovita provedba ovisi o odgovarajućim i trajnim ulaganjima i njihovoj pravednoj raspodjeli među regijama. Pravosudni sektor suočava se s manjkom osoblja: u odnosu na broj stanovnika sudaca je relativno malo i sve češće idu u prijevremenu mirovinu, a broj sporova raste. To znatno opterećuje aktivne suce i jedan je od razloga za česta kašnjenja sudskih postupaka, koja negativno utječu na pravnike, poduzeća i građane. Osim toga, razlike u razini digitalizacije među regijama i ograničena interoperabilnost sustavâ upravljanja predmetima i dalje umanjuju ukupnu kvalitetu i učinkovitost sudskih postupaka. Povećanje učinkovitosti pravosudnog sustava osiguranjem potrebnog osoblja uz održavanje standarda zapošljavanja, ujednačena digitalizacija u svim regijama i potpuna interoperabilnost sustavâ upravljanja predmetima stoga su ključni za jačanje institucionalnog okvira i poboljšanje poslovnog okruženja.
- (24) Iako su se u posljednjem desetljeću ulaganja u istraživanje i razvoj nešto povećala, niska razina privatnih ulaganja u istraživanje i razvoj i dalje je velika prepreka. Razvoj poslovanja i poslovne inovacije otežani su zbog rascjepkane poslovne strukture kojom dominiraju mikropoduzeća niske vrijednosti. Španjolska je u okviru plana za oporavak i otpornost uvela relevantne reforme, kao što je donošenje zakona o osnivanju i rastu poduzeća i zakona o *start-up* poduzećima. Međutim, treba poduzeti dodatne mjere kako bi uklonila financijske i administrativne prepreke koje koče poslovne inovacije i smanjila jaz u produktivnosti.

- (25) Potrošnja Španjolske za istraživanje i razvoj ograničena je i neravnomjerno raspoređena, tj. uvelike je koncentrirana u određenim regijama, te stoga nije dovoljna za poticanje poduzeća u cijeloj zemlji na povećanje rashoda za istraživanje i razvoj. Ima prostora za povećanje javne potrošnje za istraživanje i razvoj (s ciljem da do 2030. njezin udio dosegne 1,25 % BDP-a) i smanjenje njezine ovisnosti o sredstvima EU-a te postizanje uravnoteženije teritorijalne raspodjele. Kombiniranjem većih javnih ulaganja s ciljanim poreznim poticajima i pojednostavnjenim postupkom dodjele bespovratnih sredstava lakše bi se privuklo privatna ulaganja i poduprlo sektore visoke vrijednosti. Redovitom ex post evaluacijom kombinacije politika u području inovacija na državnom području olakšala bi se komercijalizacija rezultata istraživanja i potaknula privatna ulaganja u istraživanje i razvoj, a istodobno osigurala usmjerenost na postizanje općih ciljeva politike.
- (26) Unatoč izmjenama Zakona o znanosti, tehnologiji i inovacijama i Zakona o sveučilištima, zbog slabe suradnje akademske zajednice i industrije poslovne su inovacije ograničene, a produktivnost sporo raste. Osim toga, javni programi za poticanje privatnih ulaganja u istraživanje i razvoj imali su slab učinak, uglavnom zbog svoje složenosti i nedostatka poticaja za poduzeća i akademsku zajednicu. Jačanjem uloge posrednika u prenošenju znanja, poticanjem primijenjenih inovacija na sveučilištima i u javnim istraživačkim organizacijama te poboljšanjem financiranja na temelju uspješnosti potaknulo bi se specijalizirana suradnička istraživanja i inovacije na sveučilištima i u istraživačkim ustanovama.

- (27) Nedovoljan pristup financiranju rasta i dalje je važna prepreka širenju poduzeća. Tržišta poduzetničkog i vlasničkog kapitala, iako se postupno razvijaju, još nisu dovoljno razvijena, pa se španjolska poduzeća i dalje uvelike oslanjaju na bankovne kredite. Istodobno se privatna štednja ne usmjerava u dovoljnoj mjeri u širenje inovativnih poduzeća. Ulaganja u vlasnički i poduzetnički kapital u okviru dopunskih mirovinskih programa mogla bi se dodatno potaknuti uvođenjem automatskog upisa i ublažavanjem ograničenja portfelja ulaganja. Trebalo bi i poboljšati kapacitete *start-up* poduzeća za prijenos znanja, njihove mreže i suradnju te potaknuti prelazak iz faze istraživanja u fazu komercijalnih inovacija. Nerazvijenost tih čimbenika i dalje je prepreka preusmjeravanju sredstava u produktivnije djelatnosti. MMF¹⁶ ističe nedostatnu veličinu tržišta i nedovoljan pristup financiranju vlasničkim kapitalom kao ključne čimbenike koji onemogućuju brz rast mladih poduzeća. Promicanjem tržišnog financiranja i jačanjem veze između poduzeća i sudionika na tržištu kapitala mogao bi se poboljšati pristup poduzeća financiranju. Osim toga, nedovoljno učinkovita diversifikacija izvora financiranja negativno utječe na dinamiku privatnih ulaganja. Prema podacima OECD-a¹⁷ velik udio španjolskih poduzeća, posebno MSP-ova, smatrao je manjak dostupnog financiranja znatnom preprekom ulaganjima u 2023.

¹⁶ Međunarodni monetarni fond (2025.), *Spain: 2025 Article IV Consultation—Press Release; and Staff Report*, izvješća službi MMF-a za pojedine zemlje, br. 2025/121; dostupno na: <https://doi.org/10.5089/9798229012782.002>.

¹⁷ Organizacija za ekonomsku suradnju i razvoj. Organizacija za gospodarsku suradnju i razvoj (2025.). *Ekonomska istraživanja OECD-a: Spain 2025* (sv. 2025/22, studeni). Pariz: OECD Publishing, <https://doi.org/10.1787/abc5c435-en>.

- (28) Zbog višerazinskog upravljanja u Španjolskoj je otežano donošenje usklađenih mjera za odgovor na sve veće klimatske rizike. Nedovoljna koordinacija među nacionalnim, regionalnim i lokalnim tijelima umanjuje djelotvornost mjera za odgovor na prirodne opasnosti, kao što su poplave i šumski požari. Neophodno je jačanje vertikalne koordinacije (između nacionalnih i regionalnih tijela) i horizontalne koordinacije (među regijama). Među ostalim, trebalo bi dodatno pojasniti odgovornosti, smanjiti preklapanja u fazama prevencije, pripravnosti, odgovora i oporavka te ojačati mehanizme praćenja i evaluacije, osobito upotrebom informacija Konzorcija za naknade iz osiguranja.
- (29) Španjolski vodni resursi pod stalnim su pritiskom zbog dugoročnog smanjenja oborina i snježnog pokrova, porasta temperatura i sve suših tala. Velika područja zemlje, posebno na sušnijem jugu, u unutrašnjosti i na otocima, suočavaju se s nestašicom vode, a potražnja za vodom, posebno u industriji, poljoprivredi, turizmu i proizvodnji energije, premašuje održivo dostupne resurse. Trebalo bi uložiti veće napore u osmišljavanje održivijeg pristupa upravljanju vodama. To bi trebalo uključivati snažnije cjenovne poticaje za učinkovitiju upotrebu vode, bolju koordinaciju i provedbu vodnih politika na svim razinama uprave i pojednostavnjenje postupaka donošenja odluka. Trebalo bi uključivati i učinkovitu provedbu Direktive o pročišćavanju komunalnih otpadnih voda, povećanje ponovne upotrebe vode i ulaganje u infrastrukturu kako bi se poboljšala učinkovitost i otpornost sustava upravljanja vodama. Stoga je bitno i potaknuti razvoj prirodnih rješenja, uključujući obnovu rijeka i vodnih tijela.

- (30) Iako je Španjolska iskoristila znatnu potporu za prilagodbu klimatskim promjenama i njihovo ublažavanje, među ostalim iz fondova EU-a, potrebne su dodatne mjere i ulaganja za zaštitu kritične infrastrukture, posebno željeznica i cesta. Za smanjenje klimatskih rizika potrebni su sustavni pregledi ključne imovine, kao i provedba mjera nadogradnje visokog učinka. Uz poboljšanje infrastrukture ključno je i ulagati u prirodna rješenja, uključujući održive šume i tla otporne na klimatske promjene. Time bi se poboljšala i sekvencijacija ugljika sprečavanjem šumskih požara, obnovom degradiranih šuma i zaštitom ekosustava bogatih ugljikom. Prirodna rješenja trebala bi ojačati otpornost na ekstremne klimatske uvjete mjerama kao što su obnova močvarnih zemljišta radi kontrole poplava i upravljanje tlom radi ublažavanja posljedica suše.
- (31) Opasnosti povezane s klimatskim promjenama velik su rizik za španjolsko gospodarstvo i društvo. Od 1980. do 2024. ekstremni vremenski uvjeti uzrokovali su znatne ljudske i gospodarske gubitke u vrijednosti od 119,6 milijardi EUR. S obzirom na sve veću učestalost i ozbiljnost tih rizika, pomno praćenje dugoročne financijske održivosti španjolskog okvira za financiranje mjera za odgovor na katastrofe ključno je za povećanje otpornosti daljnjim širenjem korištenja mehanizama za osiguranje od klimatskih rizika kako bi se ojačala financijska pripravnost za buduće šokove.

- (32) Španjolska napreduje u uvođenju obnovljivih izvora energije i ima jedan od najvećih instaliranih kapaciteta energije vjetra i solarne energije u EU-u, zbog čega je španjolsko gospodarstvo sve manje ovisno o krizama cijena energije. Potreban je daljnji razvoj mreža i rješenja za skladištenje kako bi se nastavila podupirati integracija obnovljivih izvora energije u kombinaciju izvora energije u toj zemlji. Daljnji napredak vidljiv je u nedavno donesenoj Kraljevskoj uredbi sa zakonskom snagom 7/2026 od 20. ožujka, kojom se pojednostavnjuju postupci izdavanja dozvola i pristupa mreži za projekte elektrifikacije i energije iz obnovljivih izvora, uključujući prioritetnu obradu zrelih i strateških projekata. Pristup mreži i dalje je otežan, posebno kada je posrijedi davanje prednosti održivim projektima. Na primjer, u pripremi su dodatni projekti kojima bi se trebao povećati ukupni skladišni kapacitet. Španjolska treba poduzeti potrebne mjere kako bi povećala otpornost i fleksibilnost svojih elektroenergetskih mreža te izašla iz „pojačanog načina rada”. Kako bi se osigurala stabilnost mreže, operator prijenosnog sustava aktivno upotrebljava plinske elektrane za održavanje stabilnosti napona dok se ne provedu daljnje reforme i ulaganja za jačanje regulacije napona. Potrebna su i dodatna ulaganja kako bi se povećala prekogranična elektroenergetska međupovezanost, koja trenutačno iznosi 3,11 %, što je i dalje znatno niže od cilja od 15 % do 2030. Za postizanje tog cilja i dalje je ključno poticati predanost i suradnju dotičnih zemalja. Složeni postupci izdavanja dozvola za industrijska postrojenja i potreba za dodatnim mjerama na strani potražnje mogu otežati ulaganja u dekarbonizaciju industrijske proizvodnje u zemlji. Trajno visoke emisije stakleničkih plinova iz cestovnog prometa i dalje su velik problem i čine gotovo polovinu emisija Španjolske obuhvaćenih raspodjelom tereta. Španjolska bi trebala poduzeti dodatne mjere kako bi ostvarila svoje ciljeve energetske učinkovitosti do 2030. Konkretno, potrebna su dodatna ulaganja kako bi se poboljšao omjer energetske učinkovitosti u javnim i privatnim zgradama i treba riješiti problem energetske siromaštva, koji pogađa 15,9 % ukupnog stanovništva (među najvišim udjelima u EU-u), posebno kućanstva izložena riziku od siromaštva. Međutim, opterećenje španjolskih kućanstava troškovima energije posljednjih se godina smanjilo. Emisije iz zgrada 2024. su se povećale za 2,6 % i činile oko 19 % ukupnih emisija u sektorima obuhvaćenima raspodjelom tereta. To je odraz i dalje nezadovoljavajućih energetske svojstava fonda zgrada i naglašava potrebu za smanjenjem ovisnosti o grijanju i hlađenju na fosilna goriva.

- (33) Španjolsko tržište stambenih nekretnina i dalje je pod velikim pritiskom zbog trajnih uskih grla koja smanjuju ponudu, posebno u područjima s velikom potražnjom. U kombinaciji sa sve većom potražnjom za stambenim nekretninama to dovodi do povećanja cijena. Manjak stambenih nekretnina najizraženiji je u urbanim i velegradskim te turističkim obalnim područjima. Hitno potrebnu gradnju novih stambenih objekata trenutačno koči niz čimbenika na strani ponude, kao što su ograničena dostupnost građevinskog zemljišta, spori administrativni postupci i sporo izdavanje dozvola. Uklanjanje tih prepreka, bez ugrožavanja okolišnih ciljeva, moglo bi pomoći u otklanjanju nekih ograničenja koja su usporila gradnju stambenih nekretnina. Beskućništvo je u porastu.
- (34) Španjolska ima jedan od najmanjih fondova socijalnih stanova u EU-u (manje od 2 % ukupne stambene ponude, u usporedbi s prosjekom EU-a od oko 7 %). To povećava pritisak na tržište najma nekretnina i doprinosi povećanju cijena stambenih nekretnina. Nadalje, postojeći socijalni stanovi neravnomjerno su zemljopisno raspoređeni i njihova ponuda nije najveća ondje gdje je potražnja najveća. Depopulacija pogađa velik dio zemlje, a rast stanovništva uglavnom je koncentriran u obalnim područjima i oko regije glavnog grada. Rješavanje problema znatnog manjka socijalnih stanova povećanjem broja takvih stambenih jedinica, posebno na područjima s najvećim financijskim ograničenjima, ključno je za promicanje politike socijalne skrbi i osiguravanje priuštivog stanovanja. Istodobno je važno promicati najam socijalnih stanova kako bi se osigurala fleksibilnost stanovanja tijekom cijelog životnog ciklusa i uzele u obzir promjenjive potrebe kućanstava. U usporedbi s programima kupnje socijalnih stanova najam socijalnih stanova omogućuje izravan i pravodoban pristup priuštivim stambenim objektima bez dugoročnog obvezivanja, dodatnih početnih troškova i restriktivnih kriterija prihvatljivosti. Naposljetku, sustav socijalnog stanovanja i dalje se u velikoj mjeri oslanja na državno financiranje. Za njegovu dugoročnu održivost potrebno je uspostaviti predvidljive mehanizme financiranja, kao što su ponovno ulaganje povrata od ulaganja ili programi obnovljivih fondova, koji bi smanjili njegovu ovisnost o državnom proračunu.

- (35) Siromaštvo djece u Španjolskoj i dalje je velik izazov, u kontekstu općenito visokih razina siromaštva i trajno velikih dohodovnih nejednakosti. U 2024. više od četvrtine djece u Španjolskoj bilo je izloženo riziku od siromaštva ili socijalne isključenosti, što je svrstava među zemlje s najslabijim rezultatima u EU-u u tom području. Određene su skupine posebno ranjive, posebno djeca u kućanstvima sa samohranim roditeljem ili velikim kućanstvima, djeca čiji roditelji imaju nisku razinu obrazovanja te romska djeca i djeca migrantskog podrijetla. Iako se zahvaljujući nedavnim mjerama stanje donekle poboljšalo, ono i dalje upućuje na opće slabosti sustava socijalne zaštite i socijalnih naknada, među ostalim u pogledu raspodjele i učinkovitosti socijalnih izdataka u kontekstu ograničenih fiskalnih sredstava. Socijalni transferi imaju tek ograničen kapacitet za smanjenje siromaštva, posebno među djecom. I dalje postoje regionalne razlike u stopama siromaštva i učinku socijalnih transfera, što upućuje na nejednaku teritorijalnu pokrivenost i pristup naknadama i uslugama, posebno u ruralnim područjima, unatoč određenom pomaku ostvarenom posljednjih godina. Koordinacija nacionalnih i regionalnih socijalnih i zdravstvenih službi te službi za zapošljavanje i naknada koje isplaćuju i dalje je ograničena zbog rascjepkanih nadležnosti, različitih kriterija prihvatljivosti i preklapanja instrumenata. Poboljšanjem koordinacije mogla bi se pružiti opsežnija i kontinuirana potpora. Korištenje programa minimalnog dohotka (*Ingreso Mínimo Vital* – IMV) i s njime povezanog dodatka za uzdržavanje djece (*Complemento de Ayuda para la Infancia* – CAPI) povećalo se, ali još nije doseglo svoj puni potencijal jer velik broj kućanstava koja ispunjavaju uvjete tu potporu još ne prima zbog administrativnog opterećenja, složenih postupaka provjere prihvatljivosti i nedovoljne informiranosti. Povećanjem korištenja i primjerenosti programa, povezanim politikama aktivacije i povećanjem prilagodljivosti programa minimalnog dohotka promjenama u okolnostima kućanstava povećao bi se učinak te naknade. Nedavnim prilagodbama nastoji se povećati poticaje za rad, no tek treba vidjeti hoće li te prilagodbe biti učinkovite. Nadalje, jačanjem mehanizama za povećanje socijalne uključenosti sustavnijim kombiniranjem potpore dohotku s prilagođenim socijalnim uslugama dodatno bi se poboljšali ishodi za ranjive skupine, uključujući djecu izloženu riziku od siromaštva ili socijalne isključenosti. Trebalo bi i uravnotežiti javne rashode povećanjem rashoda za politike kojima se podupiru djeca i mladi, kao što su obrazovanje, pristup stanovanju i zapošljavanje.

Za svladavanje tih izazova potrebno je dodatno povećati učinkovitost, primjerenost i obuhvat socijalne pomoći te bolje uskladiti novčane transfere, potporu u naravi, potporu za radnu aktivaciju i porezne olakšice, čime bi se doprinijelo podupiranju uzlazne socijalne konvergencije, u skladu s drugom fazom analize po zemljama koju su provele službe Komisije na temelju okvira za socijalnu konvergenciju¹⁸.

- (36) S obzirom na presudnu ulogu ljudskog kapitala u povećanju konkurentnosti i strateške autonomije Unije, Vijeće je 2026. državama članicama preporučilo da poduzmu mjere za hitno prevladavanje strukturnih izazova povezanih s ljudskim kapitalom u području vještina, obrazovanja i osposobljavanja, koji koče konkurentnost. Preporuke za pojedinu zemlju upućene Španjolskoj 2026. mogu doprinijeti provedbi Preporuke Vijeća o ljudskom kapitalu u Uniji.

¹⁸ [SWD\(2026\) 122 5 – Second-stage country analysis on social convergence in line with the Social Convergence Framework \(SCF\)](#), 2026.

- (37) Iako se sustav strukovnog obrazovanja i osposobljavanja (SOO) stalno razvija, a upis u strukovno obrazovanje i osposobljavanje poboljšao se na svim razinama, ponuđene i tražene vještine i dalje su neusklađene zbog strukturnih neusklađenosti strukovnog obrazovanja i osposobljavanja i visokog obrazovanja s potrebama tržišta rada. Nedostatak osoba koje su završile srednju razinu obrazovanja uzrokovan slabim upisom u strukovno obrazovanje i osposobljavanje srednje razine, posebno u području STEM-a, podudara se s nedostatkom vještina u određenim tehničkim sektorima, kao što su građevinarstvo i proizvodnja. Upis u strukovno obrazovanje i osposobljavanje vrlo je neujednačen među regijama. Iako je nakon nedavne reforme sve programe strukovnog obrazovanja i osposobljavanja formalno zamijenio dualni sustav obrazovanja, uvođenje dualnog strukovnog obrazovanja i osposobljavanja još nije u potpunosti provedeno i razlikuje se među regijama, ovisno o njihovim gospodarskim strukturama i poslovnom angažmanu. Kad je riječ o visokom obrazovanju, Španjolska ima visoke stope stjecanja tercijarnog obrazovanja, ali i dalje nedostaje visokoobrazovanih osoba u vrlo traženim poljima kao što su IKT, inženjerstvo i zdravstvena zaštita. Iako osobe koje su završile programe strukovnog obrazovanja i osposobljavanja te visokog obrazovanja u području STEM-a imaju uspjeha u pronalaženju posla, što upućuje na veliku potražnju za tim specijalizacijama, niske stope sudjelovanja, rodna neravnoteža i rano napuštanje programa u području STEM-a mogli bi ograničiti sposobnost Španjolske da potakne inovacije i ostvari zelenu i digitalnu tranziciju. Nadalje, stopa sudjelovanja odraslih u obrazovanju i dalje je niska i neujednačena, što ograničava mogućnosti za prekvalifikaciju i perpetuirati početni nepovoljni položaj u obrazovanju.
- (38) Španjolska je ostvarila znatan napredak u smanjenju stope ranog napuštanja školovanja (ELET), ali ona je i dalje visoka. Iako se posljednjih godina smanjila, i dalje je znatno iznad prosjeka EU-a i cilja EU-a za 2030. I dalje postoje regionalne razlike, a rano napuštanje školovanja posebno je često među ranjivim skupinama. Vjerojatnost da mladi rođeni u inozemstvu rano napuste školovanje gotovo je triput veća nego kod vršnjaka rođenih u Španjolskoj, mladi Romi imaju znatno niže razine srednjoškolskog obrazovanja od opće populacije, a situacija je posebno loša u slučaju mladih s invaliditetom. Uz to su i dalje prisutne rodne razlike, pri čemu su stope ranog napuštanja školovanja više među muškarcima nego među ženama. Udio učenika sa slabim rezultatima u osnovnim vještinama od 2012. postupno raste, čime se povećao jaz između rezultata Španjolske i cilja EU-a da se udio učenika sa slabim rezultatima u čitanju, matematici i prirodoslovlju do 2030. smanji na manje od 15 %. I dalje postoje znatne regionalne razlike u osnovnim vještinama, pri čemu neke regije redovito bilježe slabije rezultate od nacionalnog prosjeka.

- (39) Unatoč relativno dobrim zdravstvenim ishodima i dalje postoje poteškoće u pristupu uslugama zdravstvene zaštite i dugotrajne skrbi u Španjolskoj, što negativno utječe na zdravlje njezina stanovništva, socijalnu pravednost i produktivnost. Povećanje kapaciteta primarne i dugotrajne skrbi neophodno je za poboljšanje pristupa i primjerenosti tih usluga jer starenje stanovništva povećava potražnju za njima. Unatoč nastojanjima da se Akcijskim planom za primarnu skrb i skrb u zajednici za razdoblje 2025. – 2027. povećaju kapaciteti primarne skrbi provedbom ažuriranog Zajedničkog portfelja službi i smanji manjak radne snage te unatoč nedavnim reformama usmjerenima na deinstitucionalizaciju dugotrajne skrbi, potrebni su dodatni naponi za smanjenje manjka radne snage i regionalnih razlika, skraćivanje lista čekanja te prevladavanje trajnog investicijskog jaza.
- (40) Kad je riječ o radnoj snazi u zdravstvu i sektoru dugotrajne skrbi, Španjolska se suočava s velikim izazovima. Među njima su dobna struktura, neravnomjerna raspodjela djelatnika i predviđeni manjak liječnika opće prakse, medicinskih sestara i drugih stručnjaka. Radni uvjeti i dalje su teški, što umanjuje kvalitetu i privlačnost radnih mjesta. Kako bi uklonila te neravnoteže, Španjolska bi mogla donijeti mjere za poboljšanje zapošljavanja i zadržavanja talenata te poboljšanje radnih uvjeta, što bi moglo uključivati uravnoteženije osposobljavanje, proširenje profesionalnih uloga, npr. medicinskih sestara, povećanje fleksibilnosti, digitalizaciju, postizanje bolje rodne ravnoteže, smanjenje neformalne skrbi i preispitivanje sustava smjena. Regionalne razlike u pristupu i kvaliteti usluga i dalje su velik problem, a situaciju pogoršava manjak osoblja. Reforma primarne skrbi i njezin regionalni učinak iziskuju dodatnu procjenu a obzirom na to da integracija skrbi napreduje različitim tempom u različitim regijama. Španjolska bi trebala usvojiti modele najbolje prakse, uvesti odgovarajuće praćenje i koristiti regionalne pokazatelje. Usluge bi se mogle poboljšati i poboljša li se nacionalna i regionalna koordinacija te koordinacija među službama (zdravstvenim, socijalnim, obrazovnim i službama za zapošljavanje). Pristup uslugama dodatno je otežan zbog sve duljih lista čekanja. Španjolska je 2024. osnovala Radnu skupinu za liste čekanja kako bi objedinila upravljanje i podatke u svim autonomnim zajednicama, no za poboljšanje situacije potrebno je poduzeti dodatne mjere, kao što su ciljano zapošljavanje osoblja, digitalna trijaža i usklađivanje upravljanja listama čekanja.

- (41) Iako španjolski zdravstveni sustav općenito postiže dobre zdravstvene ishode uz relativno niske troškove, predviđa se da će se rashodi za zdravstvo sljedećih desetljeća znatno povećati jer demografske promjene povećavaju pritisak na javne financije. Kako bi se osigurala održivost, a istodobno očuvala kvaliteta usluga, mjere bi se mogle usmjeriti na maksimalno iskorištavanje postojećih resursa povećanjem učinkovitosti. U sektoru usluga dugotrajne skrbi to bi se moglo postići boljom raspodjelom resursa, boljom trijažom pacijenata prema stupnju ovisnosti o skrbi i poboljšanjem skrbi o pacijentima. Uz to bi se moglo uložiti napore u daljnju deinstitucionalizaciju i skrb u zajednici. Povećana koordinacija dugotrajne skrbi i zdravstvene zaštite također bi doprinijela povećanju učinkovitosti sustava. Učinkovitost pružanja primarne skrbi mogla bi se povećati ulaganjima u interoperabilnu digitalizaciju, telemedicinu i prevenciju. U okviru analize rashoda za razdoblje 2018. – 2020. AIReF je predložio mjere za povećanje učinkovitosti rashoda za lijekove i bolničku skrb, što je otvorilo konkretne mogućnosti uštede. U Španjolskoj ima prostora za poboljšanje stopa primjene generičkih i biosličnih lijekova u nekim terapijskim skupinama. Učinkovitost bi se mogla povećati i smanjenjem razlika u rashodima za lijekove i poboljšanjem njihove evaluacije te smanjenjem neopravdanih regionalnih razlika u troškovima medicinskih postupaka i liječničkih recepata. U tom bi smislu Španjolska imala koristi od provedbe preporuka AIReF-a za povećanje učinkovitosti potrošnje pojačanim praćenjem poreznih rashoda kako bi se stvorio potreban fiskalni prostor za odgovor na sve veće pritiske na rashode za zdravstvo.

- (42) Imajući u vidu blisku međusobnu povezanost gospodarstava država članica europskog područja i njihov zajednički doprinos funkcioniranju ekonomske i monetarne unije, Vijeće je u 2026. državama članicama europskog područja preporučilo da poduzmu djelovanja, među ostalim u okviru svojih planova za oporavak i otpornost, u cilju provedbe Preporuke o ekonomskoj politici europskog područja 2026. Kad je riječ o Španjolskoj, preporuka br. 1 doprinosi provedbi prve, druge i treće preporuke za europsko područje, preporuka br. 2 doprinosi provedbi četvrte preporuke za europsko područje, preporuka br. 3 doprinosi provedbi sedme, osme i devete preporuke za europsko područje, preporuka br. 4 doprinosi provedbi sedme preporuke za europsko područje, preporuka br. 5. doprinosi provedbi pete preporuke za europsko područje, a preporuka br. 6 doprinosi provedbi druge i pete preporuke za europsko područje,

PREPORUČUJE da Španjolska u 2026. i 2027. poduzme djelovanja kojima je cilj:

1. Osigurati da neto rashodi poštuju maksimalne stope rasta koje je Vijeće preporučilo 21. siječnja 2025., s obzirom na značajno odstupanje u odnosu na preporučeno kretanje neto rashoda koje je Komisija predvidjela za 2026., i pritom iskoristiti fleksibilnost na temelju nacionalne klauzule o odstupanju koju je aktiviralo Vijeće. Povećati ukupnu potrošnju za obranu i sigurnost te povećati pripravnost i pritom osigurati održivost duga i učinkovitost potrošnje te postupnu prilagodbu proračuna u skladu sa strukturno većom potrošnjom za obranu. Osigurati da mjere poduzete za ublažavanje posljedica povećanja cijena energije budu privremene i usmjerene na zaštitu ranjivih kućanstava ili zadovoljavanje potreba energetske intenzivnih poduzeća, održavaju poticaje za uštedu energije i da je njihov fiskalni trošak u skladu s obvezama koje proizlaze iz fiskalnog okvira EU-a. Nastaviti provoditi reforme i ulaganja na kojima se temelji produljeno razdoblje prilagodbe u skladu s preporukom Vijeća od 21. siječnja 2025. Ojačati fiskalnu održivost, posebno ograničavanjem poreznih rashoda, a istodobno zaštititi rast i poduprijeti kućanstva s niskim dohotkom. Povećati učinkovitost potrošnje pojačanim praćenjem poreznih rashoda i provedbom analiza rashoda na nacionalnoj i regionalnoj razini.
2. Osigurati kontinuitet reformi i ulaganja koji se provode u okviru Mehanizma za oporavak i otpornost. Ubrzati napore za provedbu programâ kohezijske politike, na temelju, ovisno o slučaju, preraspodjele na strateške prioritete i fleksibilnosti dogovorenih u kontekstu preispitivanja okvira kohezijske politike u sredini programskog razdoblja.

3. Potaknuti produktivnost i inovacije smanjenjem administrativnog opterećenja i regulatorne rascjepkanosti među regijama te uklanjanjem prepreka maloprodaji i slobodnom kretanju robe. Povećati učinkovitost pravosudnog sustava osiguranjem potrebnog osoblja, ujednačenom digitalizacijom i postizanjem potpune interoperabilnosti među regijama. Olakšati poslovne inovacije, rast i širenje poslovanja, posebno u sektorima visoke vrijednosti, među ostalim podupiranjem stabilnih ulaganja u istraživanje i inovacije, bližom suradnjom između industrije i akademske zajednice te poboljšanjem pristupa financiranju, posebno poduzetničkom kapitalu.
4. Pojačati koordinaciju u području otpornosti na klimatske promjene na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini. Poboljšati upravljanje vodama i povećati recikliranje komunalnih otpadnih voda. Prilagoditi kritičnu infrastrukturu, uključujući željeznice i ceste, klimatskim promjenama te promicati prirodna rješenja za smanjenje s njima povezanih rizika. Ulagati u pohranu energije, prijenos i distribuciju električne energije te u prekograničnu elektroenergetsku međupovezanost. Poticati dekarbonizaciju industrije, zgrada i elektrifikaciju prometa.
5. Proširiti stambeni fond, među ostalim preispitivanjem regulatornog okvira, pojednostavnjenjem postupaka izdavanja dozvola, povećanjem dostupnosti zemljišta i prenamjenom nedovoljno iskorištenog fonda zgrada. Povećati ponudu priuštivih i socijalnih stanova, dajući prednost najmu, pri čemu ta ponuda treba biti usklađenija s teritorijalnim i regionalnim potrebama i utemeljena na održivim sustavima financiranja koji manje ovise o državnom financiranju.

6. Poduzeti mjere za rješavanje problema siromaštva djece, uključujući preraspodjelu socijalnih izdataka među generacijama i poboljšanje obuhvata i primjerenosti socijalnih transfera i socijalne pomoći te njihove povezanosti s mjerama aktivacije, kako bi se dodatno smanjile dohodovne nejednakosti. Smanjiti neusklađenost ponuđenih i traženih vještina jačanjem dualnog sustava obrazovanja i povećanjem relevantnosti visokog obrazovanja i obrazovanja odraslih za tržište rada, s naglaskom na STEM-u. Poboljšati osnovne vještine i poduzeti mjere za rješavanje problema ranog napuštanja školovanja. Poboljšati pristup zdravstvenoj zaštiti povećanjem kapaciteta primarne i dugotrajne skrbi, rješavanjem problema manjka radne snage i skraćivanjem lista čekanja. Smanjiti regionalne razlike u pristupu mogućnostima i uslugama, posebno na područjima s ubrzanom depopulacijom, a istodobno povećati učinkovitost kako bi se stvorio fiskalni prostor za odgovor na sve veće pritiske na rashode.

Sastavljeno u Bruxellesu

Za Vijeće

Predsjednik/Predsjednica
